

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele

2020. november

AKTUÁLIS

A természetes folyamatok járvány idején sem állnak meg

Ahogy arról honlapunkon és közösség oldalunkon is tájékoztatást adtunk, 2020. november 11-től a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság összes bemutatóhelye és szálláshelye bezárt, az igazgatóság előre meghirdetett programjai elmaradnak, illetve a programjainkra bejelentkezett csoportok részére a lefoglalt/megrendelt programok nem kerülnek megtartásra.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy a természet ne élne továbbra is a „megszokott mindennapjait”, az állatok egy része megkezdte a téli nyugalmi időszakát, az erdő fái lehullatják színes leveleiket és felkészülnek a télre. Az élővilág nyugalmi állapota lehetővé teszi fontos természetvédelmi beavatkozások elvégzését, így többek között a Dráva közelében található Kisinci-tó mederkotrását, vagy a gólyafészkek karbantartását. A tél közeledtével fontos felkészülnünk a madarak gondozására, etetésére, így a következő napokban elkezdhetjük felújítani, rendbe tenni a tavasszal eltett madáretetőket, vagy készíthetünk újakat, amelyet ilyenkor kell kihelyezni a kertbe, az ablakba, vagy az erkélyre. Hírlevelünk mostani számában számos érdekességet lehet olvasni mindezekről.

Megkezdődött a Kisinci-tó kotrása

A Duna-Dráva Nemzeti Park drávai szakaszán található Kisinci-tó változatos élővilág otthona, területén megtalálhatóak a fűz-nyár ligeterdők, mocsarak, láposodó víztetek és nádas szegéllyel bíró nyílt tavak. A vízfelület medre napjainkra erősen feltöltődött, ezért szükségessé vált annak kotrása, a lerakódott hordalék eltávolítása.

Az Interreg V-A Magyarország-Horvátország Együttműködési Program 2014-2020 keretében megvalósuló „Riverside” projekt részeként november közepén kezdődik el a munkafolyamat, mivel ebben az időszakban a legkisebb a védett területen az állatok tevékenysége. Kisméretű kotróhajó segítségével fellazítják az iszapot, majd szivattyúval a Dráva főmedrébe juttatják el azt. A beavatkozást követően megnő a Kisinci-tó vízmélysége és hosszú évekig nyílt vizű tóként maradhat fenn, megőrizve értékes élővilágát.

Gólyafészek karbantartások Somogyban

Ismét beköszöntött az ősz, és a nyáron kikelt fehér gólya fiókák már úton vannak telelőhelyeikre. A fészek elhagyása után megkezdődhet a fészekkarbantartások időszaka.

Köztudott, hogy az ártéri erdeink és vizes élőhelyeink megfogyatkozása miatt a fehér gólyák fészekrakási magatartása is megváltozott. Alkalmazkodtak az emberi jelenlétnek, és villanyoszlopokra, kéményekre építik a közel egy méter átmérőjű, gallyakból álló fészket. Nem raknak minden évben újat, inkább a korábban használt fészkek kora tavaszi tatarozása a jellemző. Ezt a munkát mindig a hím gólyák végzik, ezért körülbelül két héttel a tojók előtt érkeznek vissza.

A természetvédelem, az elektromos hálózat üzemeltetője, és a lakosság közös érdekeit figyelembe véve, 2020-ban is nagyszabású fészekkarbantartásba kezdünk.

A tavasszal épített fészkeket, melyeket a madarak közvetlen a vezetékre építettek, egy speciális magasztóval látjuk el, ezzel minimalizálva az áramütés kockázatát és elősegítve a folyamatos áramszolgáltatást. A régebbi, és évről-évre újra tatarozott fészkeknél fennáll a veszélye annak is, hogy az egész építmény a súlyánál fogva leomlik, vagy egy nagyobb szélhőkés alkalmával a földre hullik. Ezért fontos ezeket télen lebontani és a fészektartókat karbantartani, tehermentesíteni.

A fészkelőhelyek megújítása a gólyák megérkezéséig folyamatosan zajlik. Az első nagyszabású munkálatok a Kaposvár környéki településeket érintik. Többek között Jutában, Szennán, Bőszénfán és Szilvásszentmártonban is tervezünk ilyen jellegű beavatkozást. Bízunk benne, hogy a tavasszal érkező gólyák szívesen veszik majd birtokba felújított otthonukat.

Szöveg és fotó: Daróczi Zsolt

Veszélyes fákat vágnak ki Abaligeten

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság abaligeti létesítményei - a barlang és a Denevérmúzeum - környezetében veszélyes fák kivágását végezzük november hónapban.

Az épületek és pihenőhelyek közvetlen közelében álló, illetve azok fölé terebélyesedő faegyedekről egyre gyakrabban törnek le méretes ágak, korhadt ágrészek. A meredek oldalon található, úgynevezett nagyhúzású fák állékonyasága bizonytalan.

A balesetveszélyes helyzetek megelőzése, valamint az anyagi természetű károk elkerülése érdekében 23 darab faegyed kerül kivágásra.

A nehéz terepviszonyok és a beépítettség miatt a munkát képzett szakemberek végzik a alpintecnika alkalmazásával. Az eltávolított idős fák helyét a már most megjelent természetes újulat (fiatal fák, csemeték sokasága) foglalja el.

Zajlik az illegális hulladéklerakók felszámolása

A „Tisztítsuk meg az országot” projekt első ütemében a nemzeti park igazgatóságok előzetes felmérésük alapján országszerte 155 védett természeti területen mintegy 8200 köbméter illegálisan lerakott hulladék összegyűjtését, elszállítását és kezelését tervezik elvégezni az év végéig.

A projekt keretében a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság Tolna, Somogy és Baranya megyében, védett természeti és Natura 2000-es területeken összesen 26 illegális hulladéklerakót szüntet meg még ebben az évben. Ezeken a területeken a természetvédelmi örök felmérése alapján 210-220 köbméter szemetet raktak le, amelynek összetételére leginkább építési törmelék, mezőgazdasági fólia és kommunális (lakossági) hulladék a jellemző, de előfordul akkumulátor, műszaki eszköz, és autógumi is. A nemzeti park igazgatóság a Dél-Dunántúlon polgári természetőrök, önkormányzatok, vállalkozók segítségével végzi a hulladéklerakók felszámolását. A megtisztított területeken a további illegális hulladék elhelyezés megakadályozása érdekében a természetvédelmi örök vadkamerákat helyeznek el, amelyek segítségével könnyen felismerhetőek lesznek az elkövetők, illetve a járműveik. Az illegális hulladéklerakás a tett súlyosságától függően lehet szabálysértés, amely esetben akár 150.000 Ft-tal is sújtható az elkövető, de büntetett is, ami szabadságvesztéssel is járhat.

Szöveg: Varga Zsolt

EMBER ÉS TERMÉSZET

Téli madáretetés

Az etetési szezon elején jó tisztázni az ilyenkor felmerülő gyakori kérdéseket.

Mikor etessünk? Általában a tartós hideg beköszöntével kell az etetőket feltölteni. Az etetési időszak naptárhoz igazítva december elejétől február végéig tart. Nagyon fontos, hogy ilyenkor ne csak egyszer-egyszer, hanem folyamatosan tegyük ki a táplálékot, hiszen az etetéssel a szokásosnál jóval több madarat vonzunk a területre. Ha a tél közepén hagyjuk magukra kis vendégeinket, és máshol nem találnak eleséget, akkor akár egy napon belül éhen pusztulnak. Különösen nagy a veszélye ennek ónos esők, havazások idején.

Mivel etessünk? A leggyakoribb a fekete napraforgó, de bármilyen olajos mag – dióbél, tökmag – megfelelő, hiszen ezeket a legtöbb madárfaj elfogyasztja. Kifejezetten cinegéknek készíthetünk olvasztott faggyú és különböző magok keverékéből madárkalácsot. Ez boltban is kapható, cinkegolyó néven. Az állati zsiradékok, például faggyú, háj, szalonna is kedvelt étele madarainknak. A rigók, vörösbegyek, poszáták szeretik a főtt zöldséget, főtt rizst, főtt tésztát, almát. A pintyféléknek apróbb magokat: kölest, muhart, durvára őrölt kukoricadarát, ocsút adjunk. Figyeljünk arra, hogy a kihelyezett eleséget védjük az időjárástól – legyen teteje az etetőnek.

Mivel ne etessünk? Ne adjunk kenyérmorzsát, mert hamar megsavanyodik, és hasmenést okozhat. Kerüljük a sózott vagy pirított magvakat, a sózott vagy főtt szalonnát és romlott ételmaradékokat. A madáretetésnek elsődleges célja, hogy a madarakat a táplálékban szűkös időszakon átsegítsük, de az etetőn zajló élet megfigyelése is sok örömet jelent.

Gregorits János, természetvédelmi őr
Kép: óvodások madáretetőt töltenek fel a pécsi Pintér-kert Arborétumban

Új madárodúk kihelyezését segítették a gyerekek a Pintér-kertben

November 5-én hosszúhetényi gyerekek segítségével új madárodúkat és etetőket helyeztek ki a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őrei Pécsen, a Pintér-kert Arborétum területére. A gyerekek a programon megismerkedtek az odútípusokkal, a bennük költő madárfajokkal, valamint a téli madáretetés szabályaival.

Tavasszal - a költési időszak folyamán - egy újabb program keretében már azt fogják megfigyelni, hogy az általuk kihelyezett odúkat milyen madarak foglalták el. Igazgatóságunkhoz az „Egy a természettel 2021” program keretében 60 db madárodú, és 6 db madáretető érkezett, amelyek több helyszínre kerülnek kihelyezésre. A Pintér-kert után a szaporcai Ós-Dráva Látogatóközpont valamint a Mohácsi Nemzeti Emlékhely körüli területeken segítik énekesmadarainkat a fészkelésben az új madárodúk.

Tekintsék meg ide kattintva az eseményről készült képgalériánkat!
<https://www.flickr.com/photos/dunadrava/albums/72157716822496712>

Szöveg Varga Zsolt, fotó: Pallos-Rózsa Anita

SZÍNES ÉLŐVILÁG

Csomoros nyár a Mecsekben

A Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karának „Magyarországi faóriások és famatuzsálemek” elnevezésű adatbázisába egy mecseki fekete nyár (*Populus nigra*) is bekerült. A leginkább az árterekre jellemző fafaj egyede tulajdonképpen úgynevezett ikertörzs, mivel egy 345 és egy 460 cm kerületű törzsből áll. Rajtuk a dúsan elágazó oldalrügyek halmozódása miatt csomorok képződtek, emiatt is hívják „csomoros nyárnak” a bútorkészítők kedvencei közé tartozó, ilyen jellegű nyarakat.

A fekete nyár a puhafás ligeterdők gazdagabb fényviszonyai között rövid, vastagabb törzset, hatalmas oldalágú, terebélyes koronát növeszt. Zárt állásban azonban az oldalárnyékolás következtében törzse szép hosszú, egyenes lesz, jóval kisebb koronával. A mecseki lelőhelyre is az utóbbi a jellemző, ugyanis a Lámpás-völgy mély völgyének alján, hatalmas fehér fűzek (*Salix alba*), és más szurdokerdei fajok, például bükk (*Fagus sylvatica*), korai juhar (*Acer platanoides*) méretes példányai között található.

A Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet védett természeti területén megbújó faóriás – remélhetőleg a nyárfákra jellemző viszonylag rövidebb életszakasz ellenére is – még jó ideig fogja gazdagítani a változatos, vadregényes szurdokvölgyet.

Kép és szöveg: Nagy Gábor

A lecsapolt halastó terített asztal

Az őszi időszakban jellemző, hogy a halastavaknál elkezdődnek a lehalászási munkálatok. A tavakban nevelt halak befogásának könnyítésére a tómeder vizét lecsapolják, így szabaddá válik a tófenék, és az addig hullámzó vízzel borított terület egyszerre szabad iszapfelszínre változik.

Az újonnan megjelenő környezet jó lehetőséget kínál az ősszel hazánkban átvonuló vízimadarak számára, amelyek így kiváló táplálkozó-területeket találnak országszerte. Míg a tómederben visszamaradó, sekély vízben rekedt apró halak a gémféléknek, rétisasoknak nyújtanak zsákmányt, addig a szabad iszapadokon megjelennek a partimadarak. Az apró termetű gázlómadarak között sok érdekes megfigyelésre tehet szert, aki távcsővel végigbogarássza az egy-egy ilyen lecsapolt tómederben összegyűlt asztaltársaságot. A cankók és partfutók között az éles szemű megfigyelő sárszalonnékat is felfedezhet. A kiváló rejtőszínnel megáldott madár tökéletes specialistája a híg iszapban való táplálkozásnak. Testméretéhez viszonyítottan eltúlzott méretű csőre igazi műszer. A rugalmas csőr idegszálakkal ellátott végével a madár anélkül képes érzékelni az iszap mélyén megbújó férgeket, hogy meglátná azokat. Táplálkozás közben ki sem húzza a sárból, úgy szondázza végig a tófeneket. Amint érzékeli a zsákmányt, csőrének vége csipeszszerűen kinyílik, és már el is kapta a megérdemelt táplálékot. A sárszalónka (*Gallinago gallinago*) Magyarországon fokozottan védett madár, természetvédelmi értéke 100.000 Ft.

Szöveg és fotó: Völgyi Sándor

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztály
7625 Pécs, Tettye tér 9.
Tel.: 30/405-4571, 30/377-3388
E-mail: wodtke@ddnp.hu, komlos@ddnp.hu
www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, kérjük jelezze ezt számunkra „Hírlevél leiratkozás” tárgyú e-mailben! Köszönjük!